

Raadsvoorstel 2013-052

Ruimte in de samenleving

Kadernota 2014

Inhoud	<u>pagina</u>
1. Hoe staan we ervoor ?	5
2. Wissels Om	7
3. De financiën	11
3.1. Stand van zaken:	
- Uitgangspunten	11
- Inkomsten en uitgaven 2014	12
- Reserves Peel en Maas	12
- Risico's in relatie tot benodigde weerstandscapaciteit	13
- Financiële vooruitblik 2014-2017	14
3.2. Effecten:	
- Decentralisaties	16
- Regeerakkoord	16
- Overige effecten	17
- Inzet stelposten	18
3.3. Ombuigingen:	
- Gezichtspunten bij de ombuigingsmogelijkheden	19
- Gerealiseerde ombuigingen vanaf 2010 tot heden	19
- Nieuwe ombuigingen	20
- Lokale lasten inwoners Peel en Maas	24
4. Investerings en claims 2014	26
- Investerings 2014	27
- Claims 2014	30
- Niet geprioriteerde claims	32
<u>Bijlagen:</u>	
A. Doorkijk naar verwachte investeringen 2015 – 2017	34
B. Overige (financiële) uitgangspunten	35

1. Hoe staan we ervoor ?

Voorwoord

Voor u ligt de vijfde kadernota van Peel en Maas. Een kadernota die wordt gekenmerkt door een stevig beleidsmatig fundament en aan de andere kant financiële onzekerheid. Een jaar geleden hebben wij de koers beschreven van de Wissels Om en deze koers zijn we nu aan het praktiseren. Het afgelopen jaar zijn we erin gesterkt dat we met een andere verhouding overheid - burger en een ander verhouding burger - burger als samenleving op de goede weg zitten. Het helpt ons enorm om om te gaan met maatschappelijke ontwikkelingen ten aanzien van bevolkingssamenstelling en het verdwijnen van zekerheden waarop mensen tot nu toe konden bouwen. Het helpt ons ook om te gaan met veranderingen in bestuurlijke verhoudingen tussen rijk en gemeenten. En tenslotte helpt het ons om te gaan met een teruggang van financiële middelen. Aan de andere kant verandert het financiële perspectief voortdurend: er was een oranje akkoord, dankzij het sociaal akkoord is het weer van tafel en toch niet echt – wellicht -, er is een zorgakkoord met naast financiële ook beleidsmatige gevolgen. Kortom, er is onduidelijkheid. En onze inschatting is, dat deze onduidelijkheid nog wel even aanhoudt.

Onder het bovenstaande gesternte presenteren wij een kadernota 2014, als basis voor de begroting die de gemeenteraad in november 2013 vaststelt. Een kadernota met een sluitend meerjaren perspectief. Onze beleidsmatige keuzen willen wij in deze kadernota nog een keer belichten en goed verankeren in het meerjarenperspectief en ons financieel beleid is gebaseerd op de beste inschattingen die we nu kunnen maken.

Veel gerealiseerd?

De eerste drie en een half jaar van onze gemeente is er veel gerealiseerd. Natuurlijk ging de eerste aandacht uit naar het harmoniseren van tal van zaken die tot voor 2010 door de vier oude gemeenten verschillend werden uitgevoerd. Die harmoniseringslag is gecombineerd met de nodige vernieuwing. Minder regels, meer zelfsturing, ja-mits houding zijn kenmerkend geweest. In de begroting 2014 zullen wij een uitvoerig overzicht geven van de voortgang van ons Coalitie programma *Verbinden en Versterken*. We staan er als gemeente en gemeenschap goed voor. Kijk eens naar de sportaccommodaties, de gemeenschapshuizen, onze natuur, de mogelijkheden voor de land- en tuinbouw, onze bedrijven, het bruisend verenigingsleven, de verbreiding van het denken en doen wat betreft zelfsturing, duurzaamheid en diversiteit, etc.

Dat geldt ook voor onze financiële positie. Dankzij een verantwoord financieel beleid hebben we de lasten voor onze burgers laag kunnen houden en is onze reserve positie stevig. In de afgelopen drie jaar hebben we ruim € 5 miljoen bezuinigd, zonder de rekening daarvoor bij de samenleving te leggen.

Maar dat is het verleden en het nu. Onze toekomst wordt echt anders. We krijgen de komende 25 jaar te maken met een ingrijpende verandering van onze bevolkingssamenstelling. Minder inwoners, veel minder jongeren en tegelijkertijd veel meer ouderen. Het rijk zal doorgaan met het afstoten van taken en deze bij de gemeenten beleggen met een korting op de bijbehorende budgetten. Onze financiële positie zal verder onder druk komen te staan. Hoewel we in het voorwoord schreven dat er nog veel onduidelijkheid is, lijkt het een zekerheid ervan uit te moeten gaan dat we in de toekomst met minder geld meer moeten doen. Daarnaast merken we de gevolgen van een stagnerende economie: er is bijvoorbeeld stagnatie in onze woningbouw, met bijbehorende consequenties voor onze grondexploitaties. Gelukkig hebben we relatief weinig gronden en vinden de meeste ontwikkelingen

plaats door externe ontwikkelaars, maar ook onze eigen grondposities zullen wij voortdurend kritisch moeten doornemen en het lijkt onvermijdelijk dat wij ook afboekingen zullen moeten -blijven- doen. En dan kunnen onze opgebouwde reserves snel verdampen. Een ander voorbeeld is het stijgend aantal uitkeringsgerechtigden. Voor mensen die een aantal jaren geleden werkloos werden, eindigt nu hun WW-uitkering en een aantal van hen komt in de bijstand. Dat gaat zich nu in rap tempo voltrekken. Een derde voorbeeld van de gevolgen van de crisis is de teruglopende opbrengst van de leges. Natuurlijk heeft het ook te maken met het feit dat er steeds meer vergunningsvrij mogelijk is binnen Peel en Maas, maar in absolute aantallen wordt er minder gebouwd, verbouwd etc. Ook die tendens zet zich voort. Er is kortom alle reden om de vinger stevig aan de pols te houden en een heel bewust financieel beleid te voeren. We hebben ruimte om te investeren en dat zullen we ook gegarandeerd blijven doen. Maar een belangrijke afweging daarbij is dat een investering van nu maatschappelijk rendement moet opleveren voor de samenleving van morgen. Een samenleving met minder jongeren en meer ouderen, met minder beschikbare financiën en met krachtige en vitale gemeenschappen.

2. Wissels Om

Het is tegen deze achtergrond dat wij vorig jaar in de Kadernota geschreven hebben over de Wissels Om. De overheid alleen houdt het dak niet meer dicht. De samenlevende mensen leveren zelf een grotere inspanning om de gewenste kwaliteit van leven te behouden. Dat kan alleen maar gerealiseerd worden door betrokken burgers, flexibele maatschappelijke partijen, een bedrijfsleven dat volop vernieuwt en maatschappelijke verantwoord onderneemt en een ingetogen en betrouwbare overheid. Kortom, wij zetten nu het nog kan de wissels om en daarmee geven wij een helder signaal af dat ruimte biedt aan partners om kwaliteit te creëren vanuit vitale gemeenschappen.

Sinds de vorige Kadernota hebben we niet stil gezeten. Met tal van maatschappelijke partijen, ondernemers, gemeenschappen en individuele burgers zijn gesprekken gevoerd om de wissels alvast om te zetten. Wij zijn in gesprek met gemeenschappen, bijvoorbeeld in Meijel, Koningslust, Kessel-Eik over de burger-burger relatie. Daarnaast zijn we bij de WMO verstrekkingen veel meer aan het kijken naar wat mensen wel kunnen en wat hun omgeving voor hen kan betekenen, bij leerlingenvervoer zijn er nu voorbeelden waar ouders aangeven wat ze zelf kunnen doen, onze werkgevers nemen het voortouw bij het helpen van mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt. Dit zijn slechts enkele voorbeelden.

De komende maanden willen we aan de Wissels Om een impuls geven. Het doordenken van het concept heeft een zevental draaipunten opgeleverd. Zeven richtingen die koers geven. Wij belichten ze hieronder en zullen ze illustreren met voorbeelden en mogelijkheden. Niet dat het allemaal zo moet, maar zo zou het kunnen. Maar ook anders, want wij doen het bewust niet alleen.

- Van ik naar wij, in vitale gemeenschappen

We hebben het de laatste decennia hartstikke goed gekregen in Nederland en zo konden we werkzaamheden en zorgen die we vroeger zelf deden en droegen, aan instituties en instellingen overdragen. Onze groeiende welvaart maakte dat mogelijk. Met die ontwikkeling introduceerden we onbedoeld vormen van claimedrag. Mensen kregen recht op een woning, thuishulp, recht op leerlingenvervoer, recht op van alles. Dat heeft het ik-denken verder versterkt.

Op de lange termijn is ons huidig voorzieningenniveau echter onhoudbaar en zullen gemeenschappen veel meer handelen vanuit het wij. De verzuilde verbanden van vijftig jaar geleden zijn er niet meer, in plaats daarvan zijn er vele vormen van gemeenschappen die zorg kunnen overnemen. Vitale gemeenschappen betekent dat er meer wij-samenleving gecreëerd gaat worden door mensen die bereid zijn zich in te zetten voor een samenleving waar ze impliciet kunnen vertrouwen op saamhorigheid ook als ze het zelf nodig hebben. De initiatieven kunnen velerlei zijn, vanuit families, verenigingen, scholen, bedrijven of andere coalities en verbanden, tijdelijk of permanent van aard. De toekomst van onze samenleving zal voor een groot gedeelte bepaald gaan worden door de kracht van de vele verschijningsvormen van vitale gemeenschappen.

- Het eigenaarschap ligt niet meer vanzelfsprekend bij de overheid, eigen verantwoordelijkheid en eigen kracht bepalen steeds meer de kwaliteit van het leven.

In een naburige gemeente kwamen een overlastgever en een aantal omwonende klagers na jaren getouwtrek tot een oplossing, doordat ze de overheid er *niet* bij betrokken. Natuurlijk zit er kennis in de gemeenteraad en in het College en werken er deskundige mensen bij de gemeente. Maar de meeste kennis over de samenleving zit bij de inwoners en ondernemers zelf.

Zij zijn vaak het beste in staat om te komen met oplossingen voor de uitdagingen waar we als samenleving voor staan, en het is onze overtuiging dat wij daar als gemeente veel meer bij moeten aansluiten. Daar waar nodig zullen wij - hoe paradoxaal dat ook klinkt - samenkracht en zelfredzaamheid stimuleren, maar op een ingetogen manier.

De toekomst van bijvoorbeeld Kessel Eik is in eerste instantie iets dat de inwoners van Kessel Eik het meest aangaat. Zij zijn eigenaar van hun eigen samenleving en wij faciliteren waar wij kunnen en waar dat noodzakelijk is. Het zijn de samenkracht en zelfredzaamheid van mensen die duurzame veranderingen in de samenleving teweeg kunnen brengen, en niet onze beleidsvoorstellen. Om ons hiertoe te verhouden kijken we heel kritisch naar de vraag waar een onderwerp van is. Wanneer we als overheid aan zet zijn moeten wij het doen en ook goed. Wanneer de gemeenschap aan zet is moeten wij ons terughoudend opstellen.

- De menselijke maatvoering

We zijn een gemeenschap van 43.000 inwoners, verdeeld over elf dorpen. Maar we zijn geen anonieme inwoners. Er zijn honderden verenigingen, ondernemingen hebben zich georganiseerd, de afstand tussen bestuur en samenleving is relatief klein. Onze werkgeversbenadering werkt omdat onze ondernemers midden in de samenleving staan en velen zich verantwoordelijk voelen om mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt een steun in de rug te geven. Menselijke maatvoering en geen quotum regeling. Ook de omvang van onze gemeentelijk organisatie stimuleert de menselijke maatvoering optimaal. De kracht dat iedere burger een gezicht heeft en deel uitmaakt van vitale gemeenschappen, willen wij als gemeente de komende jaren versterken.

- Van curatief naar preventief

Zoals bekend worden wij de komende jaren verantwoordelijk voor een aantal taken in het sociale domein. Om mensen aan het werk te krijgen bij de Participatiewet, om mensen te ondersteunen bij de AWBZ → WMO en bij de jeugdzorg. Tot nu toe organiseert het Rijk dit allemaal en veel inspanningen van het rijk zitten aan het eind van de rit en zijn gericht op het minder erg maken van de problemen en nauwelijks op het voorkomen. Wij zien mogelijkheden. Woningaanpassingen voorkomen door levensbestendig te bouwen, kinderen die hun ouders verzorgen eenvoudiger laten inwonen, jongeren die in een risicogroep verkeren aan een persoon koppelen die een voorbeeld voor hen is en hen erbij trekt en voorkomt dat die jongere ontspoot. Enerzijds vraagt dit van ons als gemeente een verandering door belemmeringen weg te nemen en andere accenten te zetten. Anderzijds vraagt dit ook iets van burgers in de gemeenschappen.

- Verduurzamen door delen en hergebruik

Veel op het gebied van voorzieningen zal op termijn onhoudbaar zijn. We zien dat veel scootmobiel ongebruikt stil staan en het delen van deze voorzieningen maken ze op de lange termijn betaalbaar. Door een combinatie te maken van verschillende vormen van vervoer (leerlingenvervoer, deeltaxi, gehandicaptenvervoer, buurtbussen, dagvoorzieningen) kunnen we als samenleving waarschijnlijk de mensen die dit nodig hebben blijven vervoeren. Dat doen we door heel zorgvuldig combinaties te leggen tussen het door de overheid gestuurde vervoer en het vervoer dat gemeenschappen zelf doen. Sportaccommodaties zullen wellicht als gevolg van het afnemend ledenaantal van verenigingen gedeeld moeten worden. Ook daar zijn gemeenschappen aan zet. Dat kan bijvoorbeeld door de exploitatie van die accommodaties aan verenigingen te geven en ze uit te dagen na te denken over nieuwe vormen van (mede)gebruik binnen of buiten de gemeenschap. Eerst aan hergebruik denken voordat je nieuwbouwplannen hebt. Het bestaande verduurzamen wordt de komende jaren een belangrijke opgave. En delen door bijvoorbeeld gemeenschapshuizen en kleine scholen met elkaar te combineren. Rekenkundig klopt het niet maar maatschappelijk wel: delen is feitelijk vermenigvuldigen.

- Focus op wat goed gaat, handelend vanuit het geheel

In de inleiding schreven wij dat het goed gaat in onze gemeente. Heel veel gaat goed. Met veruit het overgrote gedeelte van onze jeugd gaat het uitstekend en deze jeugdigen hebben geen extra zorg nodig. Wel aandacht en positieve ontwikkelingsmogelijkheden. De kleinere groep die zorg nodig heeft kan een beroep doen op de samenleving, waarbij het overgrote gedeelte voor een stevig fundament zorgt. Ook dat is handelen vanuit het geheel, waarbij de losse onderdelen samen naar een oplossing zoeken.

Het verenigingsleven is springlevend, soms zijn er wachtlijsten voor vrijwilligers. De proef in Egchel maakt duidelijk dat onze inwoners een extra inspanning willen doen om afval duurzamer in te zamelen. Bij de Wissels Om sluiten we aan bij wat er goed gaat, want dat is gelukkig de bovenstroom in onze samenleving. En die hoofdstroom kan veel betekenen voor de mensen die ondersteuning nodig hebben, we zijn één samenleving.

- Aansluiten bij leiderschap en mooie voorbeelden in onze samenleving

Er lopen in onze gemeente tal van prachtige initiatieven. Zo heeft in Meijel in het voorjaar een drukbezochte zondagbijeenkomst plaats gevonden voor en door het verenigingsleven, waarbij werd nagedacht hoe de verenigingen het hoofd kunnen bieden aan de demografische ontwikkelingen die op hen af komen. Verenigingen zelf realiseren zich dat minder jeugd consequenties heeft en denken nu alvast na hoe daarmee om te gaan. Maar er zijn meer kleine en grote voorbeelden die inspirerend werken voor de omgeving en anderen.

Verder met de samenleving

Hierboven schreven we dat onze beleidsnotities de maatschappij niet ingrijpend veranderen, daarvoor zijn de dragers van die maatschappij zelf aan zet. Wij willen dan ook volop de samenleving in om in dialoog met onze dorpen te praten over hoe wij met elkaar kunnen inspelen op de veranderende omstandigheden. Dat gebeurt nu al en dat willen we intensiveren. Zo willen we nog voor de zomer met een groep van 100 inwoners en na de zomer met inwoners in de elf kernen in dialoog. Blote feiten, scherpe analyses en inspirerende vragen zullen daarbij leidend zijn. En vervolgens luisteren, luisteren en nog eens luisteren.

De drie decentralisaties

Sinds anderhalf jaar werken we hard aan de drie decentralisaties. Hoewel het rijksbeleid voortdurend verandert, zowel inhoudelijk als bij de fasering wanneer wat overgaat, gaan we ervan uit dat wij de komende jaren verantwoordelijk worden om uitvoering te geven aan de Participatiewet, het onderbrengen van tal van voorzieningen in de WMO (die nu vanuit de AWBZ betaald worden) en de Jeugdzorg. De voorbereiding op deze nieuwe taken doen we niet alleen, maar in regionaal verband. Met zeven gemeenten van de Regio Venlo ontwikkelen we samen beleid op deze terreinen en werken we in de voorbereiding nauw met elkaar samen.

In wezen doen we bij de decentralisaties niets anders dan wat we ook doen bij de Wissels Om. We ondersteunen gemeenschappen om zich zelf zodanig te vormen en te versterken en toe te rusten, dat zij zelf in staat is om een aantal taken uit te voeren. Een kind dat dreigt te ontsporen moet zo lang mogelijk uit handen blijven van allerlei instellingen en zo veel mogelijk eerst in de eigen leefomgeving worden "meegenomen" om terug op de rails te geraken. Iemand met een achterstand tot de arbeidsmarkt wordt door werkgevers in staat gesteld om nieuwe ervaringen op te doen en de bestaande dag dorpsvoorzieningen, die vol in de gemeenschap verankerd zijn, zijn fysiek en mentaal belangrijke plaatsen om begeleiding te bieden aan kwetsbare mensen. Voorbeelden die illustratief zijn voor onze aanpak. Het zijn de vitale gemeenschappen, families, ondernemers, verenigingen,

coöperaties, of te wel allerlei vormen van samenwerkende mensen, die samen de samenleving maken. En vanzelfsprekend kent dat zijn grenzen.

We blijven gebruik maken van professionele hulpverlening in heel veel vormen. We willen afspraken met hen maken om hen zo dicht mogelijk te laten aansluiten bij de werkzame krachten in de samenleving.

Wij hebben minister Plasterk laten weten dat wij graag de decentralisaties oppakken en wij hebben hem geïnformeerd over onze benaderingswijze: Wissels Om. Een afschrift van onze brief heeft u in maart 2013 van ons ontvangen. Onlangs hebben wij samen met de overige gemeenten in Limburg de VNG en minister Plasterk geïnformeerd over hoe wij met andere gemeenten op het vlak van de decentralisaties samenwerken. Daarin komt onze aanpak niet volledig naar voren, logisch want het is een brief van 32 gemeenten, vandaar dat wij ook een eigen brief aan de minister hebben gezonden.

Wissels Om en kaderstelling.

De Wissels Om vraagt om een andere overheid en andere burgers, een vitale samenleving.

De kaderstelling van programma's van thema 2, Meetellen en meedoen zijn al opgemaakt vanuit het perspectief van de Wissels Om, met een stevige oriëntatie op het bereiken van doelen door andere partijen dan de gemeente. Een mooi voorbeeld daarvan is de natuurlijke begeleiding, waarbij de beoogde reïntegratie gestimuleerd en ondersteund wordt door collega's op de werkvloer.

Bij de herziening van de 5 programma's van thema 3 Burgerschap en samenleving is het ook belangrijk dat we die dubbele focus opzoeken. Enerzijds betreft het doelen voor de productie die wij als gemeente moeten leveren en anderzijds gaat het om doelen waar derden, gemeenschappen, maatschappelijke partijen en bedrijven aan zet zijn. De doelen die we dus stellen zijn gericht op onze eigen productie, de productiedoelen en anderzijds op onze verhouding tot gemeenschappen, maatschappelijke partijen en bedrijven welke te formuleren zijn in procesdoelen. Dan gaat het voor ons als gemeente om een communicatieve relatie waarbij we ondersteunend zijn aan de realisering van doelen van derden. Om het gesprek met de omgeving aan te gaan zijn de kernwaarden diversiteit, duurzaamheid en zelfsturing de basisoriëntatie.

Ook in de kaderstelling van de overige programma's, zoals 5.2 Integrale veiligheid en 1.3 Vergunningen en toezicht, zullen we zoeken naar het inhoud geven aan de Wissels Om en naar een duidelijke scheiding van verantwoordelijkheden vanuit het perspectief van de gemeenschappen enerzijds en de overheid anderzijds.

3. De financiën

Wissels Om is iets van de lange termijn. Het vraagt tijd en aandacht in onze samenleving. We gooien niets over de schutting, maar kunnen ook niet eindeloos wachten. Beide overwegingen komen terug in onze aanpak. Los daarvan dienen wij een sluitende begroting te presenteren. En dat doen we ook. Met een slag om de arm gezien de onduidelijkheid die er heerst, maar met een serieuze poging om met de beste inschatting te werken die wij momenteel kunnen maken.

In dit onderdeel bespreken we gegevens waarop we de kadernota in eerste instantie baseren. Zo worden de belangrijkste uitgangspunten benoemd waarop de financiële overzichten bij deze kadernota zijn gebaseerd. De financiële basis voor de overzichten is gebaseerd op de meerjarenraming uit de begroting 2013. Van het jaar 2014 worden de inkomsten en uitgaven uit deze meerjarenraming nog nader gespecificeerd. Verder worden de reserves en risico's (kort) toegelicht en tenslotte wordt de financiële vooruitblik 2014 - 2017 gepresenteerd waarin zowel de effecten die na vaststelling van de begroting 2013 zijn opgetreden worden opgenomen als ook de noodzakelijke ombuigingen om uiteindelijk te komen tot een sluitend meerjarenperspectief. Tot slot wordt in dit hoofdstuk nog expliciet stilgestaan bij de ontwikkeling van de lokale lasten voor onze inwoners.

3.1. Stand van zaken:

Uitgangspunten

- De gemeente voert vanaf dag 1 een langjarig solide financieel beleid, waarbij voorkomen wordt dat er grote schommelingen ontstaan. Voorspelbaarheid, langjarige bestendigheid en orde op zaken voeren de boventoon.
- De gemeente stopt in principe geen eigen geld in onderwerpen, waar het Rijk gaten laat vallen. Dat betekent dus bijvoorbeeld voor de decentralisaties dat de rijksmiddelen die we ontvangen in principe het uitgavenplafond vormen bij de (nieuwe) taken die we moeten gaan uitvoeren. En omdat het rijk bij de decentralisaties grote bezuinigingen inboekt, accentueert dit uitgangspunt voor ons als gemeente om een creatief vernieuwend beleid te voeren. Wissels Om, is het adagium!
- Structurele exploitatietekorten vangen we niet op met vermogen (reserves). We hebben een robuuste reservepositie die we hard nodig hebben voor de doelen waarvoor wij sparen en om de risico's op te kunnen vangen. We hebben bijvoorbeeld reserves voor vernieuwingsimpulsen en strategische investeringen die kunnen worden ingezet voor incidentele investeringen die op termijn financieel voordeel gaan opleveren.

Voor de *overige financiële uitgangspunten* wordt verwezen naar bijlage B.

Inkomsten en uitgaven 2014 volgens de meerjarenbegroting (uit de begroting 2013)

Inkomsten 2014

<i>rijksvergoedingen</i>	€ 47,4 mln.	
<i>belastingen / leges / pacht</i>	€ 19,2 mln	
<i>overige rente / mutaties reserves etc.</i>	€ <u>8,2 mln</u>	
Totaal inkomsten 2014 (uit begroting 2013)		€ 74,8 mln.

Uitgaven 2014

<i>Thema 1: Omgevingsontwikkeling en wonen</i>	€ 21,8 mln.	
<i>Thema 2: Meetellen en meedoen</i>	€ 24,1 mln	
<i>Thema 3: Burgerschap en samenleving</i>	€ 14,5 mln	
<i>Thema 4: Ondernemen en werkgelegenheid</i>	€ 1,2 mln	
<i>Thema 5: Bestuur en dienstverlening</i>	€ 9,5 mln	
<i>Overige Algemene dekkingsmiddelen / mutaties reserves en onvoorzien</i>	€ <u>3,2 mln</u>	
Totaal uitgaven 2014 (uit begroting 2013)		€ <u>74,3 mln.</u>

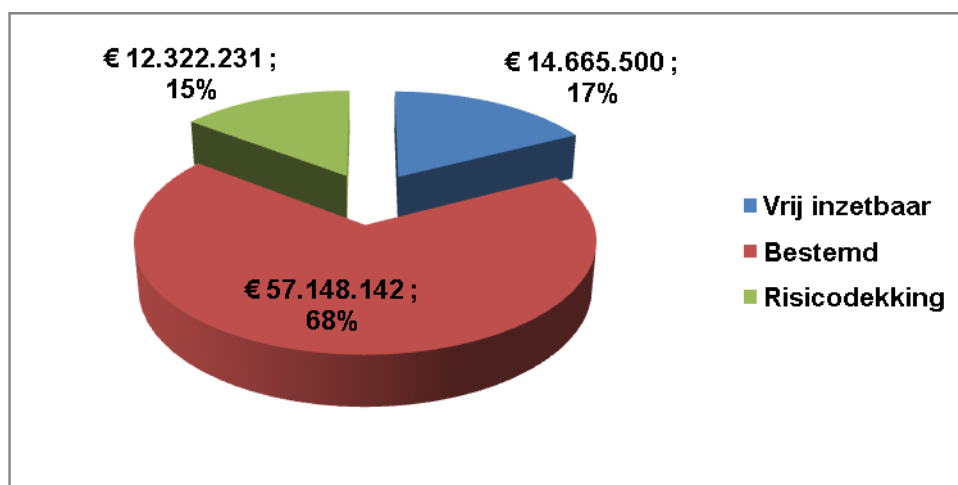
Saldo 2014 (volgens meerjarenraming begroting 2013) € 0,5 mln

Reserves Peel en Maas

Ten tijde van het opstellen van deze kadernota is de reservepositie ruim € 84 miljoen. Deze reserves zijn voor het grootste gedeelte bestemd doordat er in het verleden raadsbesluiten zijn genomen waarbij bepaalde reserves worden ingezet in toekomstige jaren. Verder zijn bepaalde reserves nodig ter dekking van specifieke en / of algemene risico's. De resterende reserves zijn 'vrij' inzetbaar voor incidentele uitgaven. Het is niet toegestaan (en / of wenselijk) om structurele uitgaven (zoals een structureel exploitatietekort) te dekken door middelen te onttrekken aan een reserve. Als het gaat om incidentele uitgaven zoals investeringen of éénmalige kosten is het wel mogelijk om een reserve in te zetten en daarmee de exploitatie te ontlasten.

In de onderstaande grafiek is aangegeven hoe het totaal van de reserves onderverdeeld is in de drie bovengenoemde categorieën (bestemd, risicodekking, vrij inzetbaar).

Onderverdeling inzetbaarheid reserves

In deze kadernota wordt voorgesteld om bepaalde uitgaven en investeringen te dekken uit een reserve. Voor zover het al gaat om concrete bedragen zijn deze opgenomen in de bovenstaande grafiek. De PM posten uit het investeringsoverzicht zijn (uiteraard) nog niet verwerkt in de grafiek.

Risico's in relatie tot benodigde weerstandscapaciteit

De gemeente Peel en Maas beschikt over een solide vermogenspositie. Zoals uit het overzicht van de reserves blijkt is er om risico's op te vangen een bedrag van ruim € 12 miljoen beschikbaar. Er is onder meer een algemene risicoreserve van € 8 miljoen voor het opvangen van diverse risico's. Echter het risicoprofiel van de gemeente wordt elk jaar groter, en het is niet ondenkbaar dat de komende jaren een grotere buffer nodig zal zijn om de risico's te kunnen afdekken. Er is bijvoorbeeld nog steeds geen zekerheid over de manier waarop de gemeentefinanciën zich de komende jaren zullen ontwikkelen. Het oranje-akkoord is weliswaar teruggedraaid maar het is niet ondenkbaar dat in het najaar een aanvullend pakket bezuinigingen vanuit het rijk zal volgen. In de praktijk moet nog blijken in hoeverre we de drie transities met de beschikbare middelen kunnen realiseren. En door de crisis en de vastgelopen woningmarkt ontkomen ook wij er niet aan om verwachte grondexploitatie-resultaten naar beneden bij te stellen. Bovendien is er nog geen geactualiseerde grondexploitatie van Greenpark.

Dit alles maakt dat we terughoudend moeten zijn met het op grote schaal inzetten van onze vrije reserves. Als we al onze vrije reserves inzetten voor nieuwe investeringen / claims dan resteert er weinig ruimte om een verslechtering in ons risicoprofiel te kunnen opvangen. Het is daarom van belang om nieuwe investeringswensen kritisch te blijven beoordelen.

Financiële vooruitblik 2014-2017

Als uitgangspunt is de door de raad van Peel en Maas vastgestelde begroting 2013 en de daarbij behorende meerjarenraming gehanteerd. Op deze saldi zijn de structurele gevolgen van reeds

<i>(Bedragen in € 1.000)</i>	2014	2015	2016	2017
------------------------------	------	------	------	------

genomen besluiten gecorrigeerd.

Saldi meerjarenraming <i>(volgens de vastgestelde begroting 2013)</i>	480	290	712	773
Effecten:				
1.Decentralisaties	0	-550	-450	-450
2.Regeerakkoord	-26	-1.170	-1.905	-2.547
3.Overige effecten	-1.055	-1.180	-1.255	-1.330
4.Inzet stelposten	500	1.000	1.500	2.000
Bijgestelde saldi	-101	-1.610	-1.398	-1.554
Structureel effect 1 ^e bijstellingsrapportage 2013	-30	-30	-30	-30
Meerkosten investeringen 2014 <i>(zie hoofdstuk 4, tabel geprioriteerde investeringen)</i>	-7	-7	-7	-7
Structurele effecten claims <i>(zie hoofdstuk 4; tabel met geprioriteerde claims)</i>	-30	-30	-30	-30
Incidenteel effect claims kadernota 2014 <i>(zie hoofdstuk 4; tabel met geprioriteerde claims)</i>	-243	0	0	0
Saldi te dekken	-411	-1.677	-1.465	-1.621
Maatregelen/ ombuigingen:				
5.Structurele onderuitputting begrotingsbudgetten	305	305	305	305
6.Verlagen uitgaven	304	977	1.254	1.440
7.Verhogen opbrengsten	0	0	0	0
8.Inzet reserve gewenningsbijdrage	0	500	0	0
Geprognosticeerde meerjarensaldi	198	105	94	124

3.2. Effecten:

Sinds de totstandkoming en vaststelling van de begroting 2013 en de meerjarenraming zijn er veel ontwikkelingen geweest. Met name de landelijke overheid heeft nogal wat zaken in gang gezet die in financieel opzicht grote invloed hebben op de gemeentelijke begroting. Alhoewel nog veel onduidelijk is wat betreft de concrete effecten van bepaalde overheidsmaatregelen hebben we getracht met de beschikbare informatie een zo nauwkeurig mogelijke benadering te maken van de financiële effecten voor de gemeente Peel en Maas.

De effecten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2014	2015	2016	2017
1. Decentralisaties:				
Participatiewet	0	-50.000	-100.000	-200.000
Awbz / WMO	0	0	0	0
Jeugdzorg	0	0	0	0
Algemene stelpost decentralisaties	0	-500.000	-350.000	-250.000
	0	-550.000	-450.000	-450.000
2. Regeerakkoord:				
Korting m.b.t. BCF	-211.000	-781.000	-781.000	-781.000
Korting WMO HbH	-165.000	0	0	0
Vangnetvoorziening WMO	0	0	0	0
Korting WMO hulpmiddelen	0	-92.000	-92.000	-92.000
Onderwijshuisvesting	0	-437.000	-437.000	-437.000
Apparaatskosten	0	-110.000	-220.000	-330.000
Mutatie gemeentefonds	350.000	250.000	-375.000	-907.000
	-26.000	-1.170.000	-1.905.000	-2.547.000
3. Overige effecten:				
Niet te realiseren taakstellende bezuinigingen	-650.000	-700.000	-700.000	-700.000
Prijsinflatie (2% i.p.v. 1%)	-75.000	-150.000	-225.000	-300.000
Vervangingskosten en onderhoud ICT	-330.000	-330.000	-330.000	-330.000
	-1.055.000	-1.180.000	-1.255.000	-1.330.000
4. Inzet stelposten	500.000	1.000.000	1.500.000	2.000.000
Totaal	-581.000	1.900.000	2.110.000	2.327.000

Onderstaand worden de effecten zoals opgenomen in deze tabel nader toegelicht.

1. Decentralisaties

In 2015 zullen de decentralisaties op de gebieden van jeugdzorg, AWBZ-WMO en Participatiewet daadwerkelijk in werking treden (zoals het er nu naar uit ziet). Er komen dus veel nieuwe taken en werkzaamheden op de gemeente af waar in organisatorische en financiële zin veel voorbereiding aan vooraf gaat. Hoe deze decentralisaties beleidsmatig worden / zijn opgepakt is te lezen in hoofdstuk 2 "Wissels Om".

In financiële zin bieden deze decentralisaties ook een forse uitdaging. De budgetten die door het rijk worden overgeheveld naar de gemeenten worden verlaagd met efficiencykortingen variërend van 15% tot 40%. Als financieel uitgangspunt hanteren we het principe dat de rijksbudgetten in principe leidend zijn. Dat betekent dat we bij het uitvoeren van de nieuwe taken creatiever en efficiënter moeten zijn dan de rijksoverheid en zodoende binnen de budgetten kunnen blijven die door het rijk worden overgeheveld. Dat zal met name in de eerste jaren na invoering lastig zijn omdat er wellicht ook nog een bepaalde ingroei moet plaatsvinden naar de nieuwe manieren van werken. Om deze frictiekosten

te compenseren zijn in 2015, 2016 en 2017 aflopende stelposten opgenomen voor de decentralisaties.

Naast deze stelposten treedt er nog een financieel effect op m.b.t. de decentralisaties en dat betreft NLW. De effecten van de Participatiewet voor de WSW zijn door NLW in kaart gebracht in een meerjarenprognose. Op basis van die prognose blijkt dat de middelen die tot nu toe in de gemeentelijke begroting van Peel en Maas zijn opgenomen om de exploitatietekorten van NLW te dekken niet voldoende zijn.

De financiële effecten van de decentralisaties zijn als volgt te specificeren:

	2014	2015	2016	2017
Stelpost decentralisaties *	0	-500.000	-350.000	-250.000
Bijdrage exploitatie NLW	0	-50.000	-100.000	-200.000
TOTAAL DECENTRALISATIES	0	-550.000	-450.000	-450.000

* In de begroting 2013 en de meerjarenraming zijn al middelen opgenomen om de kosten die samenhangen met de voorbereiding op en de invoering van de decentralisaties en 'Wissels Om' te dekken. Deze budgetten worden deels bekostigd uit de reserve vernieuwingsimpulsen en zijn deels al opgenomen in de exploitatiekosten van de huidige begroting.:

De budgetten zijn als volgt: 2014: € 400.000;
2015: € 150.000

2. Regeerakkoord

In het regeerakkoord van het kabinet Rutte II zijn veel maatregelen opgenomen die financieel effect hebben op de gemeentelijke begroting. Veel van die effecten zijn nog niet zodanig concreet onderbouwd dat we de exacte financiële consequenties voor Peel en Maas kunnen aangeven. In die gevallen hebben we de algemene verdeelsleutel toegepast die regelmatig wordt gebruikt binnen de algemene uitkering. Een aantal van de in het regeerakkoord aangekondigde maatregelen zijn inmiddels al weer bijgesteld n.a.v. bijvoorbeeld het woonakkoord, het sociaal akkoord en het zorgakkoord. In deze kadernota zijn ook de effecten van die 'deelakkoorden' (voor zover als mogelijk) verwerkt. De financiële effecten van het regeerakkoord en de 'deelakkoorden' zijn:

- Korting m.b.t. BCF

In eerste instantie was het voorstel om het BCF af te schaffen en hiermee verwachtte het rijk ruim € 550 miljoen te besparen. De afschaffing van het BCF gaat uiteindelijk niet door maar het rijk heeft de korting van € 550 miljoen wel gehandhaafd. Dit bedrag wordt vanaf 2015 onttrokken aan het gemeente- en provinciefonds.

Verder wordt vanaf 2014 door het rijk een korting op de algemene uitkering doorgevoerd ter compensatie van de BTW verhoging van 19% naar 21%. Door de verhoging van de BTW ontvangen gemeenten meer algemene uitkering aangezien de rijksuitgaven stijgen door de hogere BTW component. Verder kunnen gemeenten de zelf betaalde BTW grotendeels declareren bij het BCF. Er zou dus voor gemeenten een voordeel kunnen ontstaan als gevolg van de BTW verhoging en derhalve heeft het rijk vanaf 2014 het gemeentefonds structureel verlaagd.

Vanwege beide bovengenoemde redenen daalt de algemene uitkering voor Peel en Maas in 2014 € 211.000 en vanaf 2015 zal de korting € 781.000 bedragen.

- Korting WMO HbH (Hulp bij het Huishouden)

Volgens het regeerakkoord zouden vanaf 2015 alleen nog inwoners met een laag inkomen recht hebben op HbH. Om die reden zou de rijksvergoeding die gemeenten ontvangen voor de uitvoering van de WMO HbH dalen naar 25% van het huidige niveau.

In april 2013 is een zorgakkoord afgesloten waarbij is aangegeven dat het budget voor HbH 'slechts' wordt gekort tot 60% van het huidige niveau. Met dat budget worden gemeenten geacht 'op maat huishoudelijke ondersteuning te bieden'.

In combinatie met de beleidswijzigingen op het gebied van WMO en conform het uitgangspunt dat de rijksmiddelen leidend zijn gaan we er van uit dat de WMO uitgaven van Peel en Maas ook zodanig dalen dat er geen budgettair effect is van de rijkskorting.

Dit betekent wel dat er ingrijpende maatregelen moeten plaatsvinden binnen de WMO aangezien het budget voor HbH in 2012 € 4,2 miljoen bedraagt en dus daalt naar € 2,8 miljoen in 2015.

In 2014 ontstaat er nog een nadeel van € 165.000 omdat (in tegenstelling tot eerder aangekondigd) dat jaar wel huishoudelijke hulp wordt aangeboden aan nieuwe cliënten. De kosten hiervan worden geraamd op € 90 miljoen landelijk en worden verhaald op de gemeenten.

- **Vangnetvoorziening WMO**

In het bovengenoemde zorgakkoord is ook opgenomen dat er een vangnetvoorziening wordt gevormd om financiële compensatie te bieden aan inwoners op het gebied van WMO. Deze voorziening komt in plaats van de huidige regelingen: compensatie eigen risico, aftrek specifieke zorgkosten en Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten.

Het budget voor deze vangnetvoorziening zal landelijk gezien oplopen tot structureel € 700 miljoen vanaf 2017. In Peel en Maas is het uitgangspunt dat deze middelen volledig zullen worden ingezet als compensatie, hetzij als WMO voorziening of als inkomenssteun via bijzondere bijstand.

- **Korting WMO hulpmiddelen**

De rijksoverheid voert een korting door op het gemeentefonds vanwege hergebruik van WMO hulpmiddelen. Er wordt gesteld dat door hergebruik van WMO hulpmiddelen bij gemeenten een besparing kan / zal optreden en daardoor een korting op de algemene uitkering mogelijk is van landelijk € 50 miljoen.

WMO Hulpmiddelen worden echter al hergebruikt in Peel en Maas en het voordeel op de uitgaven is al gerealiseerd en opgenomen in de gemeentelijke begroting. De korting op de algemene uitkering leidt voor Peel en Maas tot € 92.000 nadeel.

- **Onderwijshuisvesting**

In het gemeentefonds wordt met ingang van 2015 een korting van € 256 miljoen opgenomen m.b.t. onderwijshuisvesting. De reden hiervoor is dat de feitelijke uitgaven voor onderwijshuisvesting lager zijn dan de middelen in het gemeentefonds. In verband met de korting zullen overigens geen taken / verantwoordelijkheden wegvallen voor gemeenten op het gebied van onderwijshuisvesting.

- **Apparaatskosten**

De rijksoverheid gaat er van uit dat gemeenten in de toekomst steeds intensiever gaan samenwerken en dit op termijn zou kunnen leiden tot de zgn. 100.000 plus gemeenten. Als gevolg van die intensievere samenwerking is de verwachting dat de apparaatskosten zullen dalen. Om die reden voert het rijk met ingang van 2015 een efficiencykorting door.

Deze maatregel leidt voor Peel en Maas tot een olopend nadeel dat vanaf 2017 € 330.000 structureel bedraagt.

- **Mutaties gemeentefonds**

De omvang van het gemeentefonds hangt samen met rijksuitgaven vanwege de zogenaamde: 'samen trap op – samen trap af' systematiek. Op basis van het regeerakkoord dalen de rijksuitgaven en is de consequentie dat de algemene uitkering voor Peel en Maas fors zal wijzigen.

De algemene uitkering voor Peel en Maas zal in 2014 en 2015, ten opzichte van bestaande ramingen, een voordeel laten zien van respectievelijk € 350.000 en € 250.000.

In 2016 zal de uitkering ten opzichte van de huidige ramingen afnemen met € 375.000 en in 2017 zal deze afname zelfs € 907.000 bedragen.

3. Overige effecten

Naast de externe factoren die leiden tot financiële effecten zijn er ook interne factoren die leiden tot financiële bijstellingen.

- **Prijsinflatie 2% i.p.v. 1 %**

In de huidige begroting is een prijsinflatie van jaarlijks 1% gehanteerd. De werkelijke inflatie ligt voor bepaalde soorten uitgaven hoger en derhalve zou toepassing van een gemiddelde inflatie van 2% redelijk zijn.

- **Niet te realiseren bezuinigingen**

De reeds opgenomen taakstellende ombuigingen zijn ondermeer als gevolg van nieuwe rijksmaatregelen (bezuiniging WMO HbH) en / of wetgeving (zoals brandweer) hoogstwaarschijnlijk niet allemaal realiseerbaar. Derhalve wordt een algemene stelpost opgevoerd om eventueel niet gerealiseerde taakstellende ombuigingen te compenseren.

- **ICT**

De huidige ICT apparatuur dateert uit 2009 en is technisch gezien afgeschreven. Verder vergt het verbeteren van de dienstverlening aan onze klanten een andere manier van werken. Hieraan moet de automatiseringsapparatuur aangepast worden. Om te waarborgen dat er jaarlijks voldoende

middelen beschikbaar zijn in de begroting om de noodzakelijke ICT (vervangings)investeringen te kunnen uitvoeren worden de kapitaallasten en onderhoudskosten structureel opgenomen.

4. Inzet stelposten

In de begroting 2013 is vooruitlopend op de aangekondigde rijksbezuinigingen en decentralisaties al rekening gehouden met financiële nadelen. Er zijn stelposten opgenomen die oplopen van € 500.000 in 2014 tot structureel € 2.000.000 vanaf 2017.

In deze kadernota zijn de effecten van de rijksbezuinigingen al opgenomen en zijn ook de effecten van de decentralisaties verwerkt. De algemene stelposten uit de begroting 2013 worden dan ook volledig ingezet om de financiële effecten (deels) te compenseren.

3.3. Ombuigingen:

Gezichtspunten bij de ombuigingsmogelijkheden

Bij het zoeken van financiële ruimte om onze meerjarenbegroting sluitend te krijgen hebben we drie stappen doorlopen.

Als eerste hebben we gekeken op welke budgetten zich een structurele onderuitputting voordoet. We zijn bezig met de voorbereiding van de vijfde begroting van Peel en Maas, en in de afgelopen jaren hebben we een reëel inzicht ontwikkeld waar sprake is van onderuitputting. Posten waarbij we de laatste drie jaar stelselmatig minder geld uitgaven dan begroot, hebben we verlaagd.

Vervolgens hebben we gekeken waar we uitgaven kunnen verlagen. Dat heeft een breed scala aan mogelijkheden opgeleverd, die variëren van minder bestuurskosten tot verlagen van het reïntegratiebudget. Daar zitten posten bij die ook een uitwerking hebben op onze samenleving, maar wij denken dat deze consequenties beperkt blijven.

Tenslotte hebben we gekeken naar mogelijkheden om onze inkomsten te verhogen. Daarbij hebben we het vooral gezocht in het verhogen van de kostendekkendheid van de leges. Daar zetten we in op een geleidelijk groei van circa 65% naar 75%. Gelet op de onzekere economische ontwikkelingen, zal ondanks hogere kostendekkende tarieven, er naar verwachting per saldo geen hogere opbrengst zijn uit leges de komende jaren.

Naar onze overtuiging leveren deze gezichtspunten een evenwichtig pakket op, dat de lasten zo breed mogelijk verdeelt.

Gerealiseerde ombuigingen vanaf 2010 tot heden

2010: bezuiniging bij de fusie:	
- personeel (60 fte)	€ 3,0 mln.
2011: gerealiseerde taakstellingen:	
- WMO AwbZ	€ 0,1 mln.
- inkoopbureau	€ 0,1 mln.
- afval en riolering	€ 0,4 mln.
- Vorkmeer	€ 0,2 mln.
- Veiligheidsregio / GGD	€ 0,1 mln.
- verblijfsbelasting	€ 0,1 mln.
- personeel	€ 0,5 mln.
- overige	€ 0,1 mln.
2012: gerealiseerde taakstellingen:	
- WMO aanbestedingen	€ 0,3 mln.
Totaal	€ 4,9 mln.

Naast deze gerealiseerde ombuigingen tot nu toe zijn ook in de kadernota en begroting 2013 ook nog taakstellende ombuigingen opgenomen die oplopen tot € 2,0 miljoen in 2017.

Van deze taakstellende ombuigingen is niet zeker dat deze ook daadwerkelijk worden gerealiseerd. In de financiële vooruitblik 2014 – 2017 is al rekening gehouden met het feit dat een aantal van deze taakstellende ombuigingen uit het verleden waarschijnlijk niet realiseerbaar zijn.

Nieuwe ombuigingen

In de onderstaande tabel worden de voorgestelde nieuwe ombuigingen gespecificeerd. Vervolgens worden de afzonderlijke posten nog nader toegelicht.

	2014	2015	2016	2017
5 Structureel onderuitputting begrotingsbudgetten				
Budget gefiscaliseerd peuterspeelzaalwerk	110.000	110.000	110.000	110.000
Budget woonvoorzieningen	100.000	100.000	100.000	100.000
Budget regionale bijdrage zwerfafval	45.000	45.000	45.000	45.000
Budget fractievergoeding raad en vergoedingen niet raadsleden	30.000	30.000	30.000	30.000
Budget rekenkamercommissie	20.000	20.000	20.000	20.000
	305.000	305.000	305.000	305.000
6 Verlagen uitgaven				
Minder nieuwe investeringen opvoeren in 2015 (eenmalig)	0	75.000	150.000	150.000
Inzetten deel van reïntegratiebudgetten	0	100.000	100.000	100.000
HbH omvormen	0	0	0	0
Leerlingenvervoer	0	100.000	100.000	100.000
Bevriezen budgetsubsidies / bijdragen verbonden partijen	33.000	75.000	125.000	175.000
Openbaar groen/grijs	0	25.000	25.000	25.000
Centrummanagement en promotie t.b.v. ondernemers	6.250	12.500	18.750	25.000
Inflatiecorrectie	75.000	150.000	225.000	275.000
Lagere kosten bestuur	140.000	140.000	140.000	140.000
Lagere rentekosten	30.000	80.000	100.000	100.000
Inzet medewerkers evenementen	20.000	20.000	20.000	20.000
Personeelskosten en inhuur externen	0	200.000	250.000	330.000
	304.250	977.500	1.253.750	1.440.000
7 Verhogen opbrengsten	0	0	0	0
8. Inzet reserve gewinningsbijdrage	0	500.000	0	0
Totaal	609.250	1.782.500	1.558.750	1.745.000

5. Structurele onderuitputting begrotingsbudgetten

- Budget gefiscaliseerd peuterspeelzaalwerk

De werkelijke uitgaven liggen gelet op de ervaringen jaarlijks € 110.000 lager.

- Woonvoorzieningen

Door het meer woonvoorzieningen algemeen gebruikelijk te verklaren, vermogenstoets scherper te stellen, verhuisvergoedingen te geven en door afspraken met woningbouwers, etc., zal het jaarlijks budget structureel € 100.000 lager uitvallen. Het resterende budget bedraagt nog jaarlijks € 430.000.

- Regionale bijdrage zwerfafval

Er wordt een bedrag van € 1 per inwoner betaald door het afvalfonds, om zwerfafval te bestrijden. Onze huidige werkzaamheden met betrekking het zwerfafval zijn al verrekend in het product afval. Het budget kan dan ook structureel worden verlaagd met € 45.000.

- Budget fractievergoeding raad en vergoedingen niet raadsleden

Gebleken is dat de budgetten voor fractievergoedingen en vergoedingen niet raadsleden (van respectievelijk € 54.000 en € 23.000) structureel niet volledig worden aangewend. Voorgesteld wordt deze dan ook jaarlijks € 30.000 af te ramen.

- Budget rekenkamercommissie

Naar verwachting zullen de jaarlijkse uitgaven voor vergoedingen en externe kosten voor onderzoek (begroot op € 68.000) lager uitvallen dan geraamd.

Voorgesteld wordt om dit bedrag dan ook structureel jaarlijks af te ramen.

6. Verlagen uitgaven

- Minder nieuwe investeringen opvoeren in 2015 (eenmalig)

In 2015 zullen we éénmalig minder nieuwe investeringen opvoeren waarvan kapitaallasten ten laste van begroting komen. In plaats van de reguliere € 250.000 aan kapitaallasten stellen we maar € 100.000 beschikbaar in 2015. Dat leidt tot een structureel voordeel van € 150.000. In 2015 is het voordeel kleiner omdat we dan niet de volledige kapitaallasten ramen van nieuwe investeringen. Deze zijn immers nooit al het volledige jaar 2015 in gebruik. Pas bij ingebruikname beginnen de afschrijvingskosten van een investering.

- Inzetten deel van reïntegratiebudgetten

De inzet van Peel en Maas is om reïntegratie vooral via natuurlijke begeleiding te laten verlopen. Dat betekent dat we de budgetten die nu voor reïntegratie (€ 500.000) in de begroting hebben staan niet meer volledig hoeven in te zetten. Naar verwachting is het mogelijk om het reïntegratiebudget met € 100.000 te verlagen dankzij de nieuwe manier van werken.

Een en ander is uiteraard afhankelijk van de hoogte van de instroom van nieuwe uitkeringsgerechtigden en de mogelijkheden om uitstroom te realiseren. We constateren op dit moment een duidelijke toename van het aantal uitkeringsgerechtigden en veel minder mogelijkheden tot uitstroom.

- Hulp bij het huishouden (HbH) omvormen

HbH zodanig vormgeven dat rijksbudget toereikend is. In het zorgakkoord is aangegeven dat het budget voor HbH wordt gekort tot 60% van het huidige niveau. Met dat budget worden gemeenten geacht 'op maat huishoudelijke ondersteuning te bieden'. In combinatie met de beleidswijzigingen op het gebied van WMO is het uitgangspunt dat de WMO uitgaven van Peel en Maas ook zodanig afnemen dat er geen budgettair effect is van de rijkskorting.

Het budget dat vanaf 2015 beschikbaar is voor HbH bedraagt:

-rijksvergoeding (60% van huidig budget) =>	€ 2.100.000
-huidig tekort op WMO HbH =>	€ 700.000 (al structureel opgenomen in begroting)
Beschikbaar als budget HbH:	€ 2.800.000
(huidig budget HbH € 4,2 miljoen)	

- Leerlingenvervoer

Het beleid m.b.t. leerlingenvervoer is er meer en meer op gericht om ook ouders en verzorgers zelf te betrekken bij het vervoer (Wissels Om). Dit beleid gekoppeld aan de demografische ontwikkeling van steeds minder jongeren zal er op termijn toe leiden dat de kosten voor leerlingenvervoer zullen afnemen. Vanaf 2015 verwachten we in elk geval dat een verlaging van het budget voor leerlingenvervoer met € 100.000 mogelijk zal zijn.

- Bevrozen budgetsubsidies / bijdragen aan verbonden partijen

Vier jaar lang niet indexerend van de subsidies aan alle budgetinstellingen en bijdragen aan verbonden partijen (zoals veiligheidsregio, SPNL etc.).

- Openbaar groen/grijs

Binnen het onderhoud van openbaar groen en grijs kunnen keuzes worden gemaakt waardoor de kosten lager uitvallen. Op deze post is al een taakstellende bezuiniging van € 150.000 opgenomen in de begroting 2013. Die taakstelling wordt nu dus € 175.000.

- Centrummanagement en promotie t.b.v. ondernemers

De bijdragen voor het centrummanagement en promotie t.b.v. ondernemers worden in de jaren 2014 t/m 2017 afgebouwd zodat er vanaf 2017 een besparing van € 25.000 wordt gerealiseerd..

- Inflatiecorrectie

Inflatiecorrectie naar 2% niet automatisch toepassen op alle budgetten (een impliciete taakstellende bezuiniging door de inflatie te handhaven op 1%).

- Lagere kosten bestuur

De wachtgeldverplichtingen voor oud-bestuurders lopen gedurende de komende jaren af. In de begroting is al rekening gehouden met een bepaalde afbouw. De werkelijke afbouw is groter en het wachtgeld van de huidige oud bestuurders vervalt volledig vanaf 2016. Daar staat tegenover dat de pensioenverplichtingen voor oud-bestuurders toenemen. Per saldo ontstaat er een financieel voordeel. Vanaf 2014 kan er verder een besparing optreden door vermindering van het aantal wethouders.

- Lagere rentekosten

Door de historisch lage rentestand is het mogelijk om de rentekosten die zijn geraamd voor herfinanciering van langlopende leningen te verlagen. Bovendien zal er door de lagere kosten voor het gemeentehuis ook minder aanvullende financiering nodig zijn.

- Inzet medewerkers evenementen

De inzet van eigen medewerkers bij evenementen in Peel en Maas zal afnemen. In principe zorgt de organisatie van het evenement zelf voor de benodigde werkzaamheden.

- Personeelskosten en inhuur externen, minder invulling vacatures

Bij de fusie in 2010 zijn er zo'n 60 fte minder ingevuld ofwel zo'n € 3 miljoen bezuinigd op het personeel. Daarnaast is er in de afgelopen paar jaar aanvullend € 450.000 bezuinigd op personeel. Voor de komende jaren wordt daar nog een extra taakstelling, oplopend naar € 330.000 in 2017, bovenop gedaan. Bovendien geldt dat er los van deze bezuinigingen continu naar mogelijkheden voor besparingen van de organisatie wordt gekeken.

7. Verhogen opbrengsten

- Legesopbrengsten

Het aantal aanvragen m.b.t. bepaalde soorten leges (zoals bouwvergunningen) loopt terug. De geraamde opbrengsten in de begroting en meerjarenraming staan daardoor onder druk. Een oplossing om de financiële nadelen te compenseren is om de kostendekkendheid van de leges te vergroten. De leges zijn nu ca. 65% kostendekkend en een stijging naar ca. 75% wordt realistisch geacht.

De meeropbrengst die zal ontstaan uit de hogere kostendekkendheid leidt dus vooralsnog niet tot een voordeel voor het begrotingssaldo omdat we er van uitgaan dat de volumes afnemen en het effect daardoor per saldo budgettair neutraal is.

De kosten voor vergunningverlening worden uiteraard kritisch gevolgd en daar waar nodig worden de budgetten bijgesteld. Zo is in 2012 de formatie van het team VTH (Vergunning, Toezicht en Handhaving) al afgenomen en ook in de toekomst zal de omvang van de formatie kritisch worden bekeken..

- Lagere kosten afvalinzameling en –verwerking

Vanaf 2014 zullen de kosten voor inzamelen en verwerken van afval ca. € 540.000 lager worden.

De opbrengsten aan afvalstoffenheffing veranderen ook. De opbrengsten voor extra containers of extra grote containers komen te vervallen en daarnaast wordt ook het algemene tarief voor afvalstoffen verlaagd zodat het product afval per saldo kostendekkend is.

De (verwachte) ontwikkeling van de lokale lasten voor onze inwoners wordt in een aparte paragraaf in dit hoofdstuk nader toegelicht

8. Inzet reserve gewenningsbijdrage

Voor de invoering van de transities / decentralisaties ontvangen we rijksmiddelen die lager zijn dan de middelen die momenteel worden uitgegeven aan de betreffende taken.

Als uitgangspunt hanteren we het principe dat de transities niet meer mogen kosten dan de rijksmiddelen die we er voor ontvangen.

Dat uitgangspunt zal zeker in 2015 waarschijnlijk nog niet volledig worden gerealiseerd.

Derhalve wordt in 2015 een bedrag uit de reserve gewenningsbijdrage beschikbaar gesteld om de invoerings- en ingroeikosten van de transities op te vangen.

Vanaf 2016 zijn aflopende stelposten opgenomen voor de transities maar deze worden niet gedekt uit de reserve.

De reserve gewenningsbijdrage was in eerste instantie aangemerkt om de kapitaallasten van de verbouwing van het gemeentehuis te dekken. Doordat de investering in het gemeentehuis fors lager wordt hoeft er voor dat doel geen aanspraak meer te worden gedaan op de reserve gewenningsbijdrage.

Het saldo van € 3.800.000 per 1 januari 2013 is daarmee feitelijk weer vrij aan te wenden.

Lokale lasten inwoners Peel en Maas

Vanaf de start van de gemeente Peel en Maas in 2010 zijn de lokale lasten voor onze inwoners maar minimaal gestegen. Bij de zoektocht naar ombuigingen worden lastenverhogingen voor de inwoners pas in laatste instantie aangewend als andere mogelijkheden zoals het verlagen van uitgaven en zoeken naar creatieve oplossingen voor bepaalde taken zijn onderzocht.

Op het gebied van riolering en afval speelt de kostendekkendheid een belangrijke rol. De opbrengsten op de gebieden van riolering en afval mogen niet hoger zijn dan de kosten. In het geval van riolering betreft dat overigens wel een berekening die zich over meerdere jaren uitstrekt om te voorkomen dat de tarieven jaarlijks te veel fluctueren.

De opbrengsten die voortkomen uit OZB vormen voor de gemeente algemene opbrengsten die vrij mogen worden ingezet. De OZB opbrengst is in 2010, 2011 en 2012 alleen verhoogd met de prijsinflatie. In 2012 is besloten om de OZB opbrengst vanaf 2013 jaarlijks met 3% te laten stijgen. De jaarlijkse fluctuatie in de OZB tarieven wijkt meestal meer af dan de genoemde opbrengststijging omdat bij de bepaling van de tarieven ook de waardeontwikkeling van het onroerend goed wordt meegenomen. Als bijvoorbeeld de WOZ waarde in Peel en Maas daalt dan moeten de OZB tarieven meer stijgen dan prijsinflatie om toch de benodigde OZB opbrengst te realiseren. Voor de inwoners kan het in individuele gevallen natuurlijk zo zijn dat de waardeontwikkeling van het eigen pand niet exact gelijk is aan de gemiddelde waardeontwikkeling in Peel en Maas waardoor een andere lastenstijging ontstaat.

In de onderstaande tabel is de ontwikkeling van de lokale lastendruk vanaf 2010 weergegeven voor een gemiddeld huishouden¹ in Peel en Maas:

	2010	2011	2012	2013
Riolering ²	215,98	215,98	234,60	244,00
Afval ²	218,65	218,65	218,65	210,00
OZB	193,59	195,50	183,17	188,67
TOTAAL	628,22	630,12	636,42	642,67
<i>Procentuele stijging</i>		0,30%	1,00%	0,98%

- 1) Een gemiddeld huishouden is als volgt gedefinieerd:
Een meerpersoonshuishouden dat een eigen woning bezit en gebruikt, met een gemiddelde WOZ waarde en beschikt over een GFT container van 140 liter.
- 2) Voor riolering en afval is voor 2010 t/m 2012 uitgegaan van een gemiddeld tarief op basis van de verschillende tarieven die nog in de diverse kernen gehanteerd werden. Vanaf 2012 zijn de tarieven voor riolering geharmoniseerd en in 2013 is het tarief voor afval geharmoniseerd.

In deze kadernota wordt opnieuw zeer terughoudend omgegaan met de stijging van de lokale lasten voor de inwoners van Peel en Maas. Als gevolg van aanbestedingsvoordelen, maar vooral vanwege een nieuwe manier van afvalinzameling dalen de kosten op het gebied van afval in 2014 fors. Dat leidt automatisch tot lagere tarieven voor afvalstoffenheffing. Naar verwachting zal een gemiddeld huishouden in 2014 ca. € 15 minder betalen. Voor de ca. 2.500 huishoudens die nu nog een extra (grote) afvalcontainer hebben bedraagt het voordeel zelfs € 110 omdat in het nieuwe systeem van inzameling wekelijks wordt ingezameld en dus geen extra (grote) containers nodig zijn.

De stijging voor rioolrechten komt voort uit het vastgestelde GRP en de OZB-stijging bedraagt 3% zoals in de begroting 2013 besloten.

Per saldo leidt dit alles tot een lokale lastendruk in 2014 die nagenoeg gelijk is aan 2013.

In de onderstaande tabel wordt een doorkijk gegeven m.b.t. de ontwikkeling van de lokale lastendruk voor een gemiddeld huishouden in de komende jaren.

	2013	2014	2015	2016	2017
Riolering	244,00	254,98	265,18	275,79	281,30
Afval	210,00	195,00	195,00	195,00	195,00
OZB	188,67	194,33	200,16	206,16	212,35
TOTAAL	642,67	644,31	660,34	676,95	688,65
<i>Procentuele stijging</i>		0,26%	2,49%	2,52%	1,73%

Ombuiging gekoppeld aan mogelijk aanvullend bezuinigingspakket

Wanneer blijkt dat de rijksoverheid in augustus / september 2013 besluit dat er alsnog een aanvullend bezuinigingspakket nodig zal zijn om de rijksbegroting 2014 binnen de gestelde 3%- norm te houden zal dat zeer waarschijnlijk ook financiële consequenties hebben voor Peel en Maas. In dat geval zal in de begroting 2014 een voorstel worden gedaan om de jaarlijkse stijging van de OZB opbrengst met 1% te verhogen. Volledigheidshalve wordt onderstaand de doorkijk gegeven van de lokale lastenontwikkeling in dat scenario

	2013	2014	2015	2016	2017
Riolering	244,00	254,98	265,18	275,79	281,30
Afval	210,00	195,00	195,00	195,00	195,00
OZB	188,67	196,22	204,07	212,23	220,72
TOTAAL	642,67	646,20	664,25	683,02	697,02
<i>Procentuele stijging</i>		0,55%	2,79%	2,83%	2,05%

4. Investerings en claims 2014

Inleiding

Voor de kadernota hebben we zowel de lijst van investeringen op een rij gezet, als ook diverse beleidszaken (claims) verzameld. De eerste opzet van de voorstellen leverde een overschrijding van onze financiële mogelijkheden op. Daarom zijn er prioriteiten toegekend aan bepaalde investeringen en claims die in deze kadernota zijn gehonoreerd. Bepaalde claims hebben geen prioriteit gekregen en zijn dan ook (financieel) niet verwerkt. Deze niet-geprioriteerde claims hebben we ook opgenomen in dit hoofdstuk in een afzonderlijke tabel.

Bij de **investeringslijst** is er een financiële ruimte van **€ 250.000**. Daarnaast zijn er investeringen die een 'eigen' dekking hebben zoals reserves of bestaande budgetten. Ook de investeringen die samenhangen met riolering en afval komen niet ten laste van de beschikbare € 250.000 aan kapitaallasten.

Bij de **claims voor de kadernota** is er in 2014 en verdere jaren, geen financiële ruimte gereserveerd in de begroting. De claims die worden gehonoreerd hebben dus direct invloed op de begrotingsaldi in de betreffende jaren.

We oriënteren ons op de investeringen en claims van 2014.

Om wel al een beeld te krijgen welke zaken in de toekomst mee afgewogen zullen worden hebben wij in bijlage A de op dit moment geïnventariseerde investeringen voor de jaren 2015 – 2017 inzichtelijk gemaakt.

Nr.	Omschrijving		Investering	Kapitaal-- lasten t.l.v. exploitatie	Kapitaal- lasten t.l.v. reserves, GRP etc.
1	Vervangingskosten ICT	algemeen	917.000	0	267.000
2	Herinrichting Westeringlaan (riolering) (gedeelte t.h.v. LLTB)	Maasbree	367.000	0	20.797
2a	Herinrichting Westeringlaan (wegen) (gedeelte t.h.v. LLTB)	Maasbree	367.000	23.855	0
3	Herinrichting Everlosebeekstraat (riolering)	Koningslust	151.000	0	8.557
3a	Herinrichting Everlosebeekstraat (wegen)	Koningslust	302.000	19.630	0
4	Herinrichting John F. Kennedylaan en omg.(JFK Laan incl. rotonde)	Panningen	786.000	51.090	0
4a	Herinrichting John F. Kennedylaan en omg. (Dr. Ariënsstr. wegen)	Panningen	759.000	49.335	0
4b	Herinrichting John F. Kennedylaan en omg. (Dr. Ariënsstr.riolering)	Panningen	321.000	0	18.190

INVESTERINGEN 2014

5	Gielenhofweg (riolering)	Egchel	282.000	0	15.980
5a	Gielenhofweg (wegen)	Egchel	642.000	41.730	0
6	Linskesweg (riolering)	Egchel	164.000	0	9.293
6a	Linskesweg (wegen)	Egchel	334.000	21.710	0
7	Ondergrondse containers vanwege nieuwe wijze afvalinzameling	algemeen	225.000	0	31.500
8	Bouwkundige renovatie / vervanging gemalen vrijvervalriolering	algemeen	46.000	0	2.862
9	Mechanisch / elektrische renovatie / vervanging gemalen vrijvervalriolering	algemeen	278.000	0	29.653
10	Mechanisch / elektrische renovatie / vervanging gemalen drukriolering	algemeen	186.000	0	19.840
11	Renovatie / vervanging IBA's	algemeen	44.000	0	4.693
12	Verbeteringsmaatregelen (KRW)	algemeen	650.000	0	36.833
13	2 vuilniswagens	algemeen	550.000	0	90.750
14	Vervanging tractie (3 pick ups)	algemeen	126.000	17.640	0
15	Aanpassingen gemeentewerf	algemeen	pm	0	0
16	Centrumplan Panningen (incl. parkomgeving)	Panningen	pm	0	0
17	Centrumplan Meijel	Meijel	pm	0	0
18	Centrumplan Baarlo	Baarlo	pm	0	0
19	Aanschaf Tablets voor gemeenteraad	algemeen	30.000	0	8.700
20	Bouwens van der Boije college	Panningen	pm	0	0
21	Huisvesting turnvereniging Panningen (i.v.m. sloop gymzaal)	Panningen	pm	0	0
22	Tankautospuits brandweer	Kessel	300.000	32.000	0
			7.827.000	256.990	564.648

De kapitaallasten ten laste van de exploitatie die voortkomen uit deze geprioriteerde investeringen overschrijden de € 250.000 die in de exploitatie zijn opgenomen. Deze meerkosten van € 6.990 zijn opgenomen in de financiële vooruitblik (hoofdstuk 3.1).

Toelichting investeringen 2014

1. Vervangingskosten ICT

De huidige ICT apparatuur dateert uit 2009 en is technisch gezien afgeschreven. Verder vergt het verbeteren van de dienstverlening aan onze klanten een andere manier van werken. Hieraan moet de automatiseringsapparatuur aangepast worden. Deze investering is ook noodzakelijk om de verdergaande digitalisering mogelijk te maken (elektronische dienstverlening). Hierbij wordt dan voorgesorteerd op het programma antwoord© (2015).

2. en 2a. Herinrichting Westeringlaan (gedeelte t.h.v. LLTB, riolering en wegen)

Deze investering is noodzakelijk vanwege de slechte staat van de riolering en het weggedeelte tussen locatie voormalige LLTB en Past. Leursstraat (incl. "De Wissel") in Maasbree. De investering is conform afspraken met de bewoners en sluit aan bij bouwplannen rondom de voormalige Boerenbond.

3. en 3a. Herinrichting Everlosebeekstraat (riolering en wegen)

De riolering en weg aan de Everlosebeekstraat in Koningslust verkeren in slechte staat en moeten vervangen / gerenoveerd worden.

4. Herinrichting John F. Kennedylaan en omgeving (JFK Laan incl. rotonde)

De investering is onderdeel van project Herinrichting John F. Kennedylaan en omgeving. Het betreft het gedeelte tussen rotonde Heuvelhoek en rotonde Huijshoek.

4a. en 4b. Herinrichting John F. Kennedylaan en omgeving (Dr. Ariënsstraat, riolering en wegen)

Investering is onderdeel van project herinrichting John F. Kennedylaan en omgeving.

5. en 5a. Gielenhofweg (riolering en wegen)

De riolering en weg aan de Gielenhofweg in Egchel verkeren in slechte staat en moeten vervangen / gerenoveerd worden.

6. en 6a. Linskesweg (riolering en wegen)

De riolering en weg aan de Linskesweg in Egchel verkeren in slechte staat en moeten vervangen / gerenoveerd worden.

7. Ondergrondse containers vanwege nieuwe wijze afvalinzameling

In 2014 start een nieuwe manier van afval inzamelen. Bij de nieuwe manier van inzamelen horen brengvoorzieningen voor glas, luiers en incontinentiemateriaal. Om de kwaliteit van de openbare ruimte te verhogen willen we alle brengvoorzieningen ondergronds maken. De bestaande ondergrondse textielcontainers (15 stuks) worden gebruikt voor de luierinzameling. Er moeten naar verwachting nog 9 ondergrondse containers bijgeplaatst worden. Voor glas zijn er nu 37 ondergrondse containers en moeten er nog 13 containers ondergronds gebracht worden. In totaal betreft het een investering in 22 ondergrondse containers met een totaal investeringsbedrag van € 225.000. De kapitaallasten van deze investering komen ten laste van het product afval.

8. Bouwkundige renovatie / vervanging gemalen vrijvervalriolering

Dit betreft noodzakelijke investeringen conform GRP. De investering wordt ook volledig gedekt via het GRP.

9. Mechanisch / elektrische renovatie / vervanging gemalen vrijvervalriolering

Dit betreft noodzakelijke investeringen conform GRP. De investering wordt ook volledig gedekt via het GRP.

10. Mechanisch / elektrische renovatie / vervanging gemalen drukriolering

Dit betreft noodzakelijke investeringen conform GRP. De investering wordt ook volledig gedekt via het GRP.

11. Renovatie / vervanging IBA's (Individuele behandeling afvalwater)

Dit betreft noodzakelijke investeringen conform GRP. De investering wordt ook volledig gedekt via het GRP.

12. Verbeteringsmaatregelen Kaderrichtlijn Water (KRW)

Dit betreft noodzakelijke investeringen conform GRP. De investering wordt ook volledig gedekt via het GRP.

13. Vuilniswagens (2 stuks)

Vervanging van twee bestaande vuilnisauto's die technisch gezien aan het einde van de levensduur zijn.

14. Vervanging tractie (3 pick ups)

Vervanging van 3 auto's bij de buitendienst die 10 jaar in gebruik zijn en technisch gezien het eind van de levensduur hebben bereikt. Voor de nieuwe auto's wordt een afschrijvingstermijn van 10 jaar gebruikt.

15. Aanpassingen gemeentewerf

De buitendienst verricht haar werkzaamheden momenteel op of vanuit 6 locaties in Panningen, Kessel, Maasbree en Meijel. Dit is inefficiënt en vergt veel tijd met verplaatsen en transporteren van machines en materialen. Het doel is om de bedrijfsvoering op één locatie te concentreren en wel op de werf aan de Kennedylaan in Panningen. Deze werf is oorspronkelijk gebouwd op de omvang van de buitendienst van de gemeente Helden. Er zijn dus aanpassingen nodig om de omvang op te schalen naar Peel en Maas niveau. Daarna komen de momenteel in gebruik zijnde dislocaties beschikbaar voor herbestemming. De plannen worden momenteel uitgewerkt, daarna is de per saldo benodigde investering bekend.

16. Centrumplan Panningen (incl. parkomgeving)

Hier speelt het autoluw maken van de Raadhuisstraat en de herinrichting van een aantal locaties in de openbare ruimte o.a. de omgeving van het Huis van de Gemeente (n.a.v. structuurvisie 2012 en nieuwe initiatiefgroep ondernemers). De actualisatie van de structuurvisie centrum wordt zoveel mogelijk meegenomen in de structuurvisie kernen, maar wellicht wordt er vooruitlopend al een apart besluit voor het centrum gevraagd. De uitvoering is voorzien in 2014 e.v.

17. Centrumplan Meijel

De werkgroep Kern Meijel is volop bezig met de herinrichting en peelbeeld kern. In 2012 is € 45.000 krediet beschikbaar gesteld voor de voorbereiding en eind juni 2013 is het voorlopig ontwerp gereed. In het najaar 2013 volgt een verzoek aan de gemeenteraad voor een uitvoeringskrediet. De daadwerkelijke uitvoering is voorzien in 2014.

18. Centrumplan Baarlo

Het dorpsoverleg Baarlo heeft in 2011 een visie opgesteld. De uitwerking van de drie sociale domeinen loopt, evenals het plan Engelbewaarder. Ook speelt de bereikbaarheidsproblematiek van woningbouwlocatie Kuukven, het bedrijventerrein en het ontlasten van de Bong. Onderzoek is inmiddels gestart.

19. Aanschaf Tablets voor gemeenteraad

In het kader van digitaal werken en besparing van druk- en bezorgkosten is de raad vanaf 2012 begonnen met het werken met l-pads (in bruikleen). Deze wijze van werken bevat uitstekend en dus zal ook de nieuwe gemeenteraad vanaf het begin van de raadsperiode tablets in bruikleen krijgen.

20. Bouwens van der Boije college

Het Bouwens van der Boije college kampt met een jaarlijks exploitatietekort van ca. € 500.000. Een oplossing om dat tekort te voorkomen is om te komen tot één unielocatie waarbij de huidige 3 locaties worden verruild voor 1 locatie. Met de directie van het Bouwens van der Boije college is afgesproken om in een gezamenlijke aanpak met de gemeente een realisatieplan op te stellen.

21. Huisvesting turnvereniging Panningen (i.v.m. sloop gymzaal)

Als de gymzaal aan de Wilhelminastraat in Panningen wordt afgebroken verliest o.a. GV Concordia haar trainingslocatie. Voor gebruikers wordt gekeken naar alternatieve huisvestingsmogelijkheden in de bestaande voorzieningen.

De gemeente is momenteel samen met Concordia op zoek naar alternatieve locaties, waarbij ook een optie van een aanbouw bij bestaande voorzieningen wordt bekeken. Daarbij is dan een uitgangspunt dat dit mede een verbreding van aanbod is voor multi-gebruik door meerdere (gym)verenigingen uit Peel en Maas.

22. Tankautospuiterij brandweer (t.b.v. post Kessel)

De huidige tankautospuiterij in Kessel is technisch en economisch gezien aan het eind van de levensduur en moet vervangen worden. In overleg met de veiligheidsregio zal worden bekeken op welke wijze deze auto vervangen gaat worden.

CLAIMS 2014

Claims die prioriteit hebben gekregen en financieel zijn verwerkt in de kadernota

Nr.	Omschrijving van de claim	2014	2015	2016	2017
C1	Licentiekosten en onderhoudskosten softwarepakketten	78.000	78.000	78.000	78.000
	- uitgaven komen ten laste van budget vervanging ICT	-78.000	-78.000	-78.000	-78.000
C2	Inburgering, inzet reserves in 2014 en 2015/ afwikkeling trajecten	35.000	15.000	0	0
	- dekking door uitname reserve inburgering	-35.000	-15.000	0	0
C3	Minimabeleid	185.000	185.000	185.000	185.000
	- dekking door hogere algemene uitkering m.b.t. minimabeleid	-185.000	-185.000	-185.000	-185.000
C4	Plattelandsvernieuwing / groenplatform	43.000	0	0	0
C5	Oplossen onderhoudsknelpunten DOK 6	125.000	0	0	0
C6	Cultureel erfgoedbeleid	15.000	15.000	15.000	15.000
C&	4 consultatiebureau's in Peel en Maas i.p.v. 2 lokaties	30.000	0	0	0
C8	Regionale aanpak arbeidsmigrantenbeleid	25.000	0	0	0
C9	Manege de Vosberg	100.000	0	0	0
	- dekking door uitname uit de reserve strategische investeringen	-100.000	0	0	0
C10a.	Lokale initiatieven inzake 'Wissels Om'	15.000	15.000	15.000	15.000
C10b.	Facilitering processen in dorpsontwikkeling	75.000	0	0	0
	- dekking door uitname reserve vernieuwingsimpulsen	-75.000			
C11	Budget groen-blauwe diensten	20.000	0	0	0
C12	Duurzaamheidsfonds	500.000	0	0	0
	- dekking door uitname reserve vernieuwingsimpulsen	-500.000			
		273.000	30.000	30.000	30.000

Nadere toelichtingen:

C1. Licentiekosten en onderhoudskosten softwarepakketten

in de begroting 2014 en de meerjarenraming. Deze kosten hangen echter onlosmakelijk vast aan de investeringen in de softwarepakketten die in 2012 en eerder zijn gedaan. De kosten van jaarlijks € 78.000 komen ten laste van het budget vervanging ICT.

C2. Inburgering afwikkeling trajecten

Vanaf 2013 heeft de gemeente op financieel vlak geen bemoeienis meer met de inburgeringstrajecten. Daarom is in de begroting een aflopend budget opgenomen voor inburgering om daarmee de afbouw van de nog lopende trajecten te financieren.

Een actuele prognose van de kosten laat zien dat de werkelijke afbouw anders verloopt dan de budgetten in de begroting en derhalve wordt voorgesteld om de reserve inburgering in te zetten als egaliseringsreserve. In 2014 en 2015 is in totaliteit nog een bedrag van € 50.000 nodig.

C3. Minimabeleid

In 2010, 2011, 2012 en 2013 is het budget voor minimabeleid (bijzondere bijstand) telkens incidenteel opgehoogd. In 2012 en 2013 bedroeg de incidentele verhoging € 120.000 waardoor het totaalbudget € 589.000 is (excl. eigen uren en schuldhelpverlening).

Vanaf 2014 is geen incidentele verhoging meer opgenomen en daalt het budget naar € 474.000. Gezien de werkelijke uitgaven 2012 (€ 638.000), de verwachte effecten van de Participatiewet en de zware economische tijd is niet te verwachten dat het lagere budget vanaf 2014 toereikend zal zijn. Een structurele verhoging van het budget is nodig om het minimabeleid komende jaren adequaat te kunnen uitvoeren.

De rijksoverheid verwacht komende jaren een toename van het gebruik van voorzieningen voor minimabeleid. Daartoe is in het regeerakkoord aangegeven dat er vanaf landelijk € 150 miljoen wordt toegevoegd aan het gemeentefonds om mogelijkheden voor individuele bijzondere bijstand (voor daadwerkelijk gemaakte kosten) te verruimen. Via de algemene uitkering wordt dit extra budget verdeeld over de gemeenten. Hoe die verdeling er exact uit komt te zien is nog niet duidelijk maar op basis van de gemiddelde verdeling zal de bijdrage van Peel en Maas waarschijnlijk (structureel) ca. € 185.000 bedragen. Daarmee kan de bijstelling van het budget voor minimabeleid worden gedekt.

C4. Plattelandsvernieuwing / groenplatform

Conform raadsnotie bij kadernota 2013 wordt de bijdrage aan het groenplatform opgevoerd. In 2013 is de bijdrage uit het voorziening groenbeheer betaald.

C5. Oplossen onderhoudsknelpunten DOK 6

Bij de oplevering van DOK 6 zijn nog enkele punten niet opgelost die te maken met nog uit te voeren onderhoudswerkzaamheden. Deze zgn. 21-puntenlijst wordt in 2014 opgelost en hiervoor is incidenteel een bedrag nodig.

C6. Cultureel erfgoedbeleid

Het ontwikkelen van erfgoedbeleid met als doel:

- behoud en versterking van de ruimtelijke beleving, identiteit, eigenheid en diversiteit van de verschillende kernen en het landschap als kernkwaliteit voor aangenaam wonen, toerisme en recreatie;
- het versterken van de toeristische economische structuur;
- voldoen aan wettelijke eisen.

Er wordt structureel een bedrag van € 15.000 beschikbaar gesteld voor het cultureel erfgoed beleid. Voor specifieke projecten / investeringen m.b.t. cultureel erfgoed kunnen reserves worden aangewend (bijv. reserve Kunst & Cultuur of reserve strategische investeringen).

C7. 4 consultatiebureaus in Peel en Maas i.p.v. 2 locaties

Vanaf 2014 vervalt de financiële compensatie van de regio voor 2 van de 4 consultatiebureaus. Als Peel en Maas er voor kiest om toch 4 consultatiebureaus open te houden heeft dat financiële consequenties

C8. Regionale aanpak arbeidsmigrantenbeleid

In regionaal verband is in 2013 gestart met het ontwikkelen van beleid m.b.t. arbeidsmigranten. In 2014 wordt dit voortgezet in regionaal verband. Om de daarvoor noodzakelijke uitgaven te kunnen bekostigen is in 2014 een aanvullend budget nodig.

C9. Manege de Vosberg

In 2002 is manege de Vosberg uitgebreid met een tweede overdekte rijhal. De gebouwen zijn op eigen gronden gebouwd. Er is ruim plaats voor het parkeren van alle vervoersmiddelen. Direct naastliggende gronden van de gemeente zijn tegen onderhoudswerkzaamheden om niet in gebruik door de stichting. Grotere evenementen, zoals HMT, kunnen in principe gehouden worden op de aangrenzende gronden.

De buitenterreinen zijn te kwetsbaar om wekelijks concoursen, evenementen, en overige zaken te laten plaatsvinden. Paardensport gerelateerde evenementen zijn onbeperkt toegelaten, maar kunnen door de staat van de ondergrond maar zeer beperkt gehouden worden. Vandaar dat de noodzaak bestaat om een grote buiten rijpiste aan te leggen, waarin zelfs dagelijks in de zomermaanden en in voor- en najaar, paard gereden kan worden.

De ontwikkeling van de Vosberg dient ook te worden bekeken in relatie tot evenementen mogelijkheden en sportaccommodaties.

De gemeente zal een bedrag verstrekken als 'matchingsbijdrage' bij een provinciale bijdrage en de bijdrage van de ondernemer zelf. Het te verwachten bedrag van € 100.000 zal worden voldaan uit de reserve strategische investeringen. Mogelijk komt deze aanvraag al in 2013 aan de orde. Mocht dat het geval zijn zullen we dat separaat als voorstel aan de raad voorleggen.

C10a. + b . Lokale initiatieven inzake 'Wissels Om'

Initiatieven die we verder willen brengen in het kader van de "Wissels Om" en die uitgaan van, en aansluiten op door het dorp zelf genomen initiatieven, kunnen op verzoek van de dorpsverleggen worden ondersteund.

Hiertoe wordt een jaarlijks werkbudget van € 15.000 opgenomen in de begroting. Met dit budget kan het college snel en efficiënt gewenste initiatieven ondersteunen door een financiële bijdrage in de kosten.

Verder wordt in 2014 € 75.000 onttrokken aan de reserve Vernieuwingsimpulsen ten behoeve van facilitering processen in dorpsontwikkeling (burger-burger) vanuit onderdeel Gemeenschapsontwikkeling en in lijn van Wissels Om. Het juridisch kader voor deze bijdragen zal nog worden opgesteld.

C11. Budget groenblauwe diensten 2014

De subsidieregeling groenblauwe diensten Limburg maakt het mogelijk voor agrariërs en particulieren om tegen marktconforme vergoeding bestaande landschapselementen te beheren of herstellen, of nieuwe landschapselementen aan te leggen.

Voor de uitvoering van deze diensten is de bijdrage door de provincie stop gezet en moet de bekostiging nu door de gemeente zelf gebeuren.

C12. Duurzaamheidsfonds

In juni 2013 zal het startdocument Duurzaamheid aan de gemeenteraad worden voorgelegd. Daar wordt o.a. voorgesteld om een duurzaamheidsfonds in te stellen. Uit dit fonds kunnen projecten op het gebied van duurzaamheid worden gefinancierd. Het zal gaan om een revolverend fonds waar de aflossingen uit de financieringen weer aan worden toegevoegd zodat er in principe maar éénmalig middelen beschikbaar gesteld hoeven te worden. Deze middelen zullen worden onttrokken aan de reserve vernieuwingsimpulsen.

NIET GEPRIORITEERDE CLAIMS

Claims die geen prioriteit hebben gekregen en niet zijn verwerkt in de kadernota

Nr.	Omschrijving van de claim	2014	2015	2016	2017
R1	Uitvoering IKL-zorgplan 2014	30.000	30.000	30.000	30.000
R2	Bijdrage in kosten verwezenlijken natuurbrug Eerselsberg	50.000	0	0	0
R3	Structurele handhaving van de blauwe zone in het centrum	35.000	35.000	35.000	35.000
		115.000	65.000	65.000	65.000

Deze claims zijn niet in de kadernota 2014 (financieel) verwerkt omdat er in de afweging geen prioriteit aan is toegekend.

R1. Uitvoering IKL-zorgplan 2014

Dit betreft instandhouding kleine landschapselementen om de groene ruimte leefbaar te houden. Nu vanaf dit jaar de zogenaamde 'verdubbelaar' wegvalt als provinciaal subsidie zal gemeente dit zelf dienen te bekostigen.

R2. Bijdrage in kosten verwezenlijken natuurbrug Eerselsberg

Dit betreft een plan om in 2014 tot uitvoering te komen van de inrichting van een natuurbrug Eerselsberg en daarmee ook de openbaarheid aan deze brug te onttrekken voor gemotoriseerd verkeer. Een en ander zou dan mede geschieden in opdracht van RWS naar DCGV. Van gemeenten Horst aan de Maas en Peel en Maas wordt dan een bijdrage verwacht o.a. gericht op (her)inrichting van fietswegen, afsluiting, routewijzigingen, infoborden en rustplaats e.d. Het projectplan zou voorgelegd worden als hiervoor middelen beschikbaar zouden komen.

R3. Structurele handhaving van de blauwe zone in het centrum van Panningen

College heeft recent besloten handhaving van de blauwe zone in de centra (met name Panningen) weer op te pakken. Voor 2013 wordt uitgegaan van budgetneutrale uitvoering (inkomsten uit bekeuringen en pilot met dekking uit Structuurvisie Centrum Panningen, tot 1 januari 2014). Deze budgetneutrale uitvoering wordt verwacht doordat met name in de eerste periode veel bekeuringen opgemaakt zullen worden. Vanaf 2014 komen de inkomsten uit bekeuringen voor onze gemeente mogelijk (deels) te vervallen en moet gezocht worden naar een structurele financiering. Het streven is om binnen de bestaande begroting naar een oplossing te zoeken.

Bijlagen

BIJLAGE A: Doorkijk naar verwachte investeringen 2015- 2017

2015					
Nr.	Omschrijving		Investering	Kapitaallasten t.l.v. exploitatie	Kapitaallasten t.l.v. reserves, GRP en overige
1	Herinrichting Parklaan (riolering)	Panningen	141.000	0	7.990
1a	Herinrichting Parklaan (wegen)	Panningen	376.000	24.440	0
2	Fietspad Willem van Hornestraat (park)	Helden	225.000	14.625	0
3	Herinr. John F. Kennedylaan en omg. (St. Vincentiusstraat, wegen)	Panningen	pm	pm	0
3a	Herinr. John F. Kennedylaan en omg. (St. Vincentiusstraat, riolering)	Panningen	pm	pm	0
4	Wilhelminastraat (riolering)	Baarlo	214.000	0	12.127
4a	Wilhelminastraat (wegen)	Baarlo	428.000	27.820	0
5	Baarlostraat (riolering)	Maasbree	115.000	0	6.517
5a	Baarlostraat (wegen)	Maasbree	238.000	15.470	0
6	Dynamisch afsluitingssysteem	algemeen	150.000	21.000	0
7	Bouwkundige renovatie/ vervanging gemalen vrijvervalriolering	algemeen	47.000	0	2.924
8	Mech./ electr. renovatie/vervanging gemalen vrijvervalriolering	algemeen	284.000	0	30.293
9	Mech./ electr. renovatie/vervanging gemalen drukriolering	algemeen	189.000	0	20.160
10	Renovatie/ vervanging IBA's	algemeen	45.000	0	4.800
11	Verbeteringsmaatregelen (KRW)	algemeen	797.000	0	45.163
12	Grondwatermaatregelen	algemeen	39.000	0	2.427
13	Kasteellaan, onderhoud bomen	Baarlo	156.000	10.140	0
2015			3.444.000	113.495	132.401
2016					
Nr.	Omschrijving		Investering	Kapitaallasten t.l.v. exploitatie	Kapitaallasten t.l.v. reserves, GRP en overige
1	Herinrichting Kerkveld	Meijel	482.000	31.330	0
1a	Herinrichting Kerkstraat	Meijel	1.317.000	85.605	0
2	Renovatie / vervanging vrijvervalriolering	algemeen	942.000	0	53.380
3	Bijdrage wegen en groen aan renovatie/ vervanging vrijvervalriol.	algemeen	94.000	0	6.110
4	Bouwkundige renovatie / vervanging gemalen vrijvervalriolering	algemeen	48.000	0	2.987
5	Mech./ electr. renovatie/vervanging gemalen vrijvervalriolering	algemeen	289.000	0	30.827
6	Mech./ electr. renovatie/vervanging gemalen drukriolering	algemeen	193.000	0	20.587
7	Renovatie/ vervanging IBA's	algemeen	46.000	0	4.907
8	Verbeteringsmaatregelen (KRW)	algemeen	501.000	0	28.390
2016			3.912.000	116.935	147.188
2017					
Nr.	Omschrijving		Investering	Kapitaallasten t.l.v. exploitatie	Kapitaallasten t.l.v. reserves, GRP en overige
1	Bouwkundige renovatie / vervanging gemalen vrijvervalriolering	algemeen	49.000	0	3.049
1a	Mech./ electr. renovatie/vervanging gemalen vrijvervalriolering	algemeen	295.000	0	31.467
2	Mech./ electr. renovatie/vervanging gemalen drukriolering	algemeen	197.000	0	21.013
3	Renovatie/ vervanging IBA's	algemeen	47.000	0	5.013
4	Verbeteringsmaatregelen(KRW)	algemeen	511.000	0	28.957
5	Renovatie / vervanging vrijvervalriolering	algemeen	870.000	0	49.300
6	Bijdrage wegen en groen aan renovatie/ verv. riolering (wegen)	algemeen	87.000	0	5.655
2017			2.056.000	0	144.454

Bijlage B. Overige (financiële) uitgangspunten

Bij het opstellen van de begroting 2014-2017 worden de volgende financiële uitgangspunten gehanteerd:

- Als startpunt van de begroting 2014 wordt de meerjarenraming vanuit de begroting 2013 gehanteerd, welke wordt gecorrigeerd met de doorwerking van de eerste bijstellingsrapportage 2013 in meerjarenperspectief.
- In de meerjarenraming 2014-2017 wordt rekening gehouden met een kostenstijging van 1% per jaar ondanks een mogelijk hogere inflatie..
- In de meerjarenraming 2014-2017 wordt rekening gehouden én met een autonome reële toename van de personeelslasten als gevolg van nominale periodieke verhogingen én met 1% per jaar als gevolg van collectieve salarisverhogingen.
- Voor kapitaallasten van nieuwe investeringen wordt in de begroting structureel een bedrag van € 250.000 per jaar opgenomen. Echter in 2015 zal voor kapitaallasten nieuwe investeringen slechts een bedrag van € 100.000 beschikbaar zijn.
- Activering en afschrijving vinden plaats conform Nota afschrijving en waardering.
- Bij het toerekenen van rente aan reserves wordt gehandeld conform de notitie reserves en voorzieningen Peel en Maas welke op 28 september 2010 door de raad is vastgesteld en recentelijk is herzien en opnieuw door de raad is vastgesteld op 26 juni 2012.
- Voor de berekening van de rente over de reserves en het berekenen van de kapitaallasten van nieuwe investeringen hanteren we een rentepercentage van 4%.
- De algemene uitkering wordt berekend conform de laatst gepubliceerde circulaire inzake het gemeentefonds.
- Voor onvoorziene uitgaven wordt in de begroting structureel een bedrag van € 150.000 geraamd.
- Voor de decentralisaties vormen de rijksmiddelen die ontvangen in principe het uitgavenplafond bij de (nieuwe) taken die we moeten gaan uitvoeren.